

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET
KOMMUNALAVD. PB 8112 DEP
0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP	
9 FEB 2006	
05 13280-254	
Ark.	661.0
Avd.	PO 1 KØ 1 HER

Deres ref: Vår ref: Saksbeh: Arkivkode: Dato:

 03/01668-9 Jan Terje Nedrejord, 78 46 80 10 112 X06 &13 01.02.2006

 jan.terje.nedrejord@karasjok.kommune.no

SÆRUTSKRIFT: BORGE-UTVALGETS INNSTILLING "FORDELING, FORENKLING, FORBEDRING - INNTÆKTSSYSTEM FOR KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER" (NOU 2005:18)

Vi viser til møte i Formannskapet den 01.02.06 der saksnr 04/06 ble behandlet.

VEDTAK I FORMANNSKAP - 01.02.06:

Karasjok formannskap er av den oppfatning at Borge-utvalgets forslag til endring av inntektssystemet vil få alvorlige negative konsekvenser for levekårene og den fremtidige bosettingen i Karasjok og de øvrige kommunene i Nord Norge. Forslaget innebærer at kommunene i Nord-Norge vil tape ca 600 millioner, noe som totalt sett vil virke svært negativt for landsdelen..

Karasjok kommune konstaterer at hensikten med innstillingen er å omfordele inntektene til kommunene, noe som slik forslaget fremstår, vil føre til en sterk nedbygging i de aller fleste av landsdelens kommuner. Inntektstapet vil totalt sett være så stort at det vil få store konsekvenser i negativ retning. Nord-Norgetilskuddet og regionaltilskuddet slik vi kjenner det i dag, må derfor bestå også i fremtiden.

Karasjok formannskap er av den oppfatning at dagens inntektssystem i store trekk gir muligheter til å endre innretningen slik at en i større grad tar hensyn til de spesielle utfordringene en har i Nord Norge og ikke minst Ávjovárre urfolksregion, som består av de samiske kommunene Karasjok, Kautokeino og Porsanger. Formannskapet vil imidlertid bemerke at en endring av kriteriene de siste årene, ved en omfordeling fra småkommuner til større bykommuner, allerede i stor grad har gått ut over de samiske kommunene. Det nåværende inntektssystemet ivaretar heller ikke det særskilte behovet de samiske kommunene har i forhold til å bevare og utvikle samisk språk og kultur.

Gjennom et eget samisk kriterium i inntektssystemet, som fullt ut vil være mulig, ville også denne dimensjonen i større grad kunne ivaretas i fremtiden. Systemet gir også muligheter for en vekting av kriteriene på en slik måte at de særskilte behovene for en positiv levekårsutvikling i regionen, ivaretas på en bedre måte enn hva tilfellet er i dag.

Formannskapet vil for øvrig begrunne sitt synspunkt med følgende argumentasjon:

- Den generelle økningen i inntektene til kommunene gjennom statsbudsjettet i 2006 var helt nødvendig, fordi det over flere år er bygd opp en ubalanse mellom oppgaver og finansiering. Det er derfor særlig positivt at denne snuoperasjon skal være en del av en opptrappingsplan for å skape økonomisk balanse i kommunesektoren. De samiske kommunene i indre finnmark har gjennom mange år nå tatt sin del av denne nedjusteringen gjennom tilpasningen i overgangsordninga, endringen av vektingen i de forskjellige kriteriene i inntektssystemet, nedgangen i skjønntilskudd og manglende prisjustering av Nord-Norgetilskuddet. Derfor vil Borgeutvalgets forslag virke svært negativt om det blir satt ut i livet.
- Når regjeringen legger opp til å sikre at også små kommuner skal ha mulighet til å opprettholde et høyt nivå på tjenestetilbudet til innbyggerne, er dette positivt. Ikke minst er denne endringen i politikk svært viktig for Nord-Norge. Regjeringen legger til grunn at styrkingen av kommuneøkonomien er en viktig del av regjeringens satsing på distriktene. Borgeutvalgets innstilling vil for de aller fleste kommuner i Finnmark ha en svært negativ virkning.
- Kommunene i Nord-Norge har et betydelig ansvar for å bidra til nærings- og samfunnsutvikling. Det er erkjent at store avstander og spredt befolkning stiller større krav til disse kommunene enn til andre. Av denne grunn er det viktig at kommunene har frihet i økonomien til å bidra med samfunnsutvikling. Karasjok kommune vil peke på at kommunene har et ansvar for å utvikle lokalsamfunnet i tillegg til de mer tradisjonelle oppgavene som lokaldemokrati, forvaltning og tjenesteproduksjon. Svakere økonomi svekker kommunenes evne til å være samfunnsbygger. For Ávjovárre urfolksregion, hvor flertallet av innbyggerne er samer, vil reduserte overføringer til kommunene få alvorlige konsekvenser for en videreutvikling av lokalsamfunnene.
- Store avstander og spredt befolkning gjør at offentlige tjenestetilbud er viktige i hverdagen til folk. Verdiskapingen i eksportindustrien er avhengig av et godt offentlig tjenestetilbud med nærhet. Det er utenkelig at man i kommunene i Finnmark skal akseptere å bli satt tilbake til 60-tallet mht offentlige tjenester, noe som er sannsynlig med det store tapet i inntektene som de fleste av kommunene kommer ut med i Borgeutvalgets innstilling. En ytterligere innstramming i kommunenes frie økonomi vil sette mange samfunn i Nord Norge i fare fordi man får en utvikling med nedbygging av offentlige tjenester og store utfordringer for eksportindustriens mht kostnader og kronekurs. Borgeutvalgets innstilling foreslår svært omfattende endringer, for ikke å si dramatiske endringer i rammebetingelsene knyttet til å kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til alle innbyggerne i landet.
- Den store distriktspolitikken føres blant annet gjennom kommuneøkonomien, noe som er svært viktig for bosettingen i landets mest naturressursrike område. Derfor er det særdeles viktig at kommunene ikke nå får en ytterligere svekkelse av økonomien. For kommunene i Ávjovárre urfolksregion, er det helt åpenbart at et inntektssystem etter Borgeutvalgets prinsipper, vil få alvorlige konsekvenser, både for levekår, bosetting og ikke minst for utviklingen av samisk språk og kultur.

Karášjoga ovdagoddi lea dan oavvilis ahte Borge-lávdegotti sisabohtovuogádaga rievdadanevttohus oážžu duodalaš negatiivalaš váikkuhusaid eallindilálašvuhtii ja boaktevaš ásaideapmái Karášjohkii ja eará gielddaide Davvi-Norggas. Evttohus sisdoallá ahte Davvi-Norgga gielddat bohtet massit 600 mill.kruvna, mii ollislaččat bohtá váikkuhit hui negatiivalažžan dán guvlui.

Karášjoga gieldda oaidná evttohusa áigaga mii lea nuppeláhkái juogadit gielddaid sisabođuidd, mii dagaha, nu mo evttohus lea ovdehuvvon, ahte eanaš gielddain davvi guovllus šaddá stuorra goarideapmi. Sisabohtomassin ollislaččat šaddá leat nu stuoris ahte dat buktá stuorra váikkuhusaid fuonit guvlui. Davvi-Norggadoarjja ja regionaldoarjja nu mo mii dan otne dovdat, ferte bisuhuvvot maiddá boaktevaš áiggis.

Karášjoga ovdagoddi oaidná ahte otná sisabohtovuogádat buorre muniin addá vejolašvuodaid rievdadit heiveheami nu ahte buorebut sáhttit vuhtiiváldit daid sierranas hástalusaid mat mis leat Davvi-Norggas, ja áinnas Ávjovárri álgoálbmotregiovnas, mas leat mielde sámi gielddat nugo Karášjohka, Guovdageaidnu ja Porsángu. Ovdagoddi hálida mearkkašit ahte eavttuid rievdadusat daid manjimus jagiid, ođđa juogademiin smávvgielddain stuorát gávpotgielddaide, leat dál jo buktán fuonis váikkuhusaid sámi gielddaide.

Otná sisabohtovuogádat iige vuhtiiváldde sámi gielddaid sierranas dárbbuid dan ektui ahte seailluhit ja ovddidit sámegeiela ja kultuvrra. Sierranas sámi eavttuid čađa sisabohtovuogádagas, mii čielgasit leat vejolaš, sáhtta maiddá dán olahaga buorebut vuhtiiváldit boatte áiggis. Vuogádat addá maiddá vejolašvuoda deattuhit ákkasteami dan lági mielde ahte sierranas dárbbut positiivalaš eallindilleovdáneapmái regiovnas, fuolahuvvo buorebut go dan mii otne dahkkojuvvo.

-- Ovdagoddi hálida muđui sudjadit iežas oainnu čuovvovaš ákkasteamiin:

- Dábalaš sisabohtolassáneapmi gielddaide stáhtabušehta čađa 2006:s leai áibbas dárbbalaš, sivasgo mángga jagi badjel lea čoagganan dásehis deaddu doaimmaid ja ruhtadeami gaskka. Danin lea erenoamáš positiivalaš ahte dát jorgaleapmi galgá leat oassi áhtanuššanplánas ávdnet ekonomalaš dássedeattu gielddajuhkosis. Sámi gielddat Sis-Finnmárkkus leat mángga jagi čađa dahkan geahpedemiid ja heivehan sirdinortnegii, rievदान deattuheami daid iešguđet ákkain sisabohtovuogádagas, árvvumielloarjaga geahpedeami ja váilevaš haddemuddema Davvi-Norgga doarjagis. Danin šaddá Borgárlávdegotti evttohus váikkuhit hui negatiivalažžan jus dat bođeš doibmii.
- Go ráđdehus láhčá sihkkarastit ahte maiddá smávva gielddain galgá leat vejolašvuolta doalahit alla bálvalusdási áššiidasas, de lea dat positiivalaš. Dieđusge lea dát politihkalaš rievdadus hui dehálaš Davvi-Norgii. Ráđdehus bidjá vuodđun ahte gielddaekonomiija nannen lea dehálaš oassi ráđdehuse ángiruššan guovlluide. Borgárlávdegotti evttohus šaddá eanaš Finnmarkku gielddaide hui negatiivalaš váikkuhussan.
- Davvi-Norgga gielddain lea stuorra ovddasfástádus váikkuhit ealáhus- ja servodatovddideami. Lea dovddastuvvon ahte guhkes gaskkat ja biedggus ássan buktá stuorát gáibádusaid dáid gielddaide go earáide. Danin lea dehálaš ahte gielddain lea

- ekonomalaš friddjavuohta váikkuhit servodatovddideami. Kárášjoga gieldda čujuha ahte gielddain lea ovddasfástádus ovddidit báikkálaš servodaga lassin daid eanet árbevirolaš doaimmaide nugo báikkálaš demokratiija, hálldašeapmi ja bálvalusbuvttadeapmi. Fuonit ekonomiiija váiduda gielddalaš návccaid leat servodathuksejeddjin. Ávjovárre álgoálbmotregiovdna, gos eanaš ássit leat sámít, bohtet geahpeduvvon veahkkevárit gielddaide, oazžut duođalaš váikkuhusaid báikkálaš servodagaid viidáset ovddideamis.
- Guhkes gaskkat ja biedggus ássan dagahit ahte almmolaš bálvalusfálaldagat leat dehálačča olbmuid árgabeaivvis. Eksportaindustriija árvvosmahttin lea sorjaveš buorre almmolaš bálvalusfálaldagas ja lagašvuodas. Lea jáhkketmeahtun ahte Finnmárkku gielddain galgat dohkkehit biddjot ruovttoluotta 60'-jagiid dássái mii guoská álmolaš bálvalusaide, juoga mii lea jáhkkimis dán stuorra sisabohtonjeadjama ektui mii boadusin šaddá eanaš gielddaide Borgárlávdegotti evttohusa mielde. Ain stuorát gáržžideapmi gielddaid friddja ekonomiiijas dagaha mánga servodaga Davvi-Norggas dan dillái ahte šaddet ain eanet goarideamit almmolaš bálvalusain ja stuorra hástalusat eksportaindustriijii sáhttit addit ovtaárvosaš bálvalusaid buot ássiide riikkas.
- Dat stuorra guovlopolitihkka fievrriiduvvo gielddaekonomiiija čađa, juoga mii lea erenoamáš dehálaš ássamii riikka stuoramus luondduriggodagaid guovllus. Danin leage erenoamáš dehálaš ahte gielddat eai goariduvvo eanet ekonomalaččat. Ávjovárre álgoálbmotregiovnna gielddaide, lea áibbas čielggas ahte sisabohtovuodádat Borgárlávdegotti vuodđojurdagiid mielde, buktá duođalaš váikkuhusaid, sihke eallindilálašvuhtii, ássamii ja áinnas sámegeiela ja kultuvrra ovddideapmái.

Rett utskrift bevitnes

Heidi Råman
Førstesekretær

Kopi sendt:

- Samediggi/Sametinget
- Porsangu gieldda/Porsanger kommune
- Deanu gieldda/Tana kommune
- Kommunenes Sentralforbund
- Fylkesmannen i Finnmark
- Kommunal- og regionaldepartement
- Barne- og familiedepartementet